

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури
Кафедра теорії і методики фізичного виховання

Дипломна робота (проект)
магістра

з теми: «ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ГНУЧКОСТІ 7-8 РІЧНИХ
ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ»

Виконав: студент 2 курсу, групи ФК1-М18
спеціальності 014 Середня освіта
(Фізична культура)

Аскеров Руслан Адамович

Керівник: Чобітько М. Г., доктор педагогічних
наук, професор

Рецензент: Мазур В. А., кандидат наук з
фізичного виховання та спорту, доцент

Кам'янець-Подільський – 2019 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНО-ДУХОВНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ	7
1.1. Провідні передумови і тенденції розвитку професійної освіти.....	7
1.2. Концептуальні положення педагогіки формування соціально-духовних цінностей учнів.....	15
1. 3. Фактори, що визначають ефективність виховання соціально-духовних цінностей студентів.....	26
1.4. Зміст, передумови та стан соціально-духовної спрямованості процесу формування фізичної культури студентської молоді.....	36
Висновки до 1 розділу.....	43
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	45
2.1. Методи дослідження.....	45
2.2. Організація дослідження.....	45
РОЗДІЛ 3. ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ У СТРУКТУРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА.....	47
3.1. Сутнісні характеристики педагогічних технологій	47
3.2. Технологія організації навчального процесу як операційна складова формування соціально-духовних цінностей	60
Висновки до 3 розділу.....	67
ВИСНОВКИ	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	71

ВСТУП

Актуальність дослідження. На сучасному етапі розвитку суспільства основною метою професійної освіти є підготовка висококваліфікованого фахівця, конкурентноспроможного на ринку праці, здатного до ефективної роботи за фахом на рівні світових стандартів, готового до постійного професійного росту, соціальної та професійної мобільності. Але модель фахівця повинна включати, крім вузькопрофесійних знань і умінь, також і основні властивості особистості, гармонійний розвиток яких забезпечує духовне, фізичне, психічне та соціальне здоров'я, високий рівень культури, комунікації, спілкування та творчості (А.Г. Асмолов, Е.В. Бондаревська, А.В. Беляєв, В.І. Горова, Б.С. Гершунський, В.І. Данильчук, І.А. Зимня, В.А. Сластьонін та ін.) У цьому контексті сучасна система освіти вимагає перегляду його змісту на основі філософсько-антропологічного та культурологічного підходів, що забезпечують відображення гуманістичних і гуманітарних вимірів буття людини, її соціально-духовних цінностей, діяльності в природі і суспільстві. Сутнісна характеристика такого відображення - цілісна картина світу і людини в ньому, в гармонії його духовного і фізичного розвитку (І.А. Абульханова-Славська, В.В. Черняєв та ін.) Цінності - це духовні і матеріальні феномени, які мають соціальний і особистісний смисл, що є мотивом діяльності, В даний час соціально-духовні цінності складаються в основному 4 стихійно під впливом різних факторів і, насамперед, життєво насущних потреб, зміст яких сьогодні визначається реставрацією в Росії капіталістичних відносин, далеко не завжди відповідають духовності, людської моралі, моральності, психічному здоров'ю суспільства і культури народу в цілому (І.С. Артюхова, О.А. Ахвердова, І.В. Г.М. Соловйов і багато ін.). Все це в значній мірі обумовлює соціальну значимість цього дослідження і, перш за все в силу того, що духовне життя є важливою стороною функціонування і розвитку суспільства, в її змісті

виявляється справді людська сутність. Духовне чи духовність притаманне лише людині, виділяє й піднімає його над рештою світу. Загальні і приватні питання змісту формування соціально-духовних цінностей в науці отримали відображення в роботах В.А. Бачиніна, А.К. Іванової, В.Д. Шадрікова та ін; в аспекті естетичного виховання - А.І. Бурова, М.А. Верб, Ю.У. Фохт - Батушкіна та ін; особливостей засобів мистецтва -Л.С. Виготського, І.С. Левшина, Т.В.Шуртаковой та ін; в контексті сімейного виховання та соціалізації особистості - Т.А. Гурко, Н.Б. Шнейдер та ін); в процесі формування фізичної культури особистості, - В.К. Бальсевич, І.М. Биховський, М.М. Визитей, Л.І. Лубишева, Шумакова та ін.

Між тим, аналіз наукової літератури та вивчення практичного досвіду свідчать про те, що до сьогоднішнього дня в науці немає однозначного поняття «соціально-духовні цінності» і уявлень про їх основні складові, компонентів цих складових і ознак якостей компонентів, що не дозволяє конкретизувати, оптимізувати і структурувати навчально-виховний процес. Відсутні і роботи, в яких представлена цілісна картина соціально-духовних цінностей, що розкриває їх зміст, прояв і формування в процесі професійної підготовки студентської молоді. Не осмислені і не розкриті повністю змістовно-процесуальні можливості фізичної культури в цьому напрямку. Проглядається також нерозробленість даної проблеми в концептуально-теоретичному та конструктивно-технологічному контекстах.

З урахуванням виявлених протиріч була визначена тема дослідження, проблема якого сформульована таким чином: яка сукупність науково-теоретичних і методологічних положень, тенденцій, принципів та умов, що визначають зміст педагогічної технології формування соціально-духовних цінностей студентської молоді в процесі занять фізичною культурою.

Зв'язок із науковими планами, темами. Кваліфікаційна магістерська робота виконана згідно з планом науково-дослідних робіт ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» і є фрагментом дослідження на тему: «Фізичне виховання різних груп населення

в системі засобів підвищення якості життя та рівня рекреаційної активності» (номер державної реєстрації 0113U002430).

Мета дослідження: визначити організаційні та психолого-педагогічні умови технологічного забезпечення формування соціально-духовних цінностей студентської молоді засобами фізичної культури.

Об'єкт дослідження: навчально-виховний процес у ВНЗ.

Предмет дослідження: формування соціально-духовних цінностей засобами фізичної культури в процесі професійної підготовки студентської молоді.

Гіпотеза дослідження полягає в тому, що створення педагогічної системи формування соціально-духовних цінностей засобами фізичної культури забезпечить гуманітарний розвиток особистості майбутнього фахівця, гармонію його відносин з собою, іншими людьми і світом в цілому, його духовний і фізичний розвиток, формування людини культури, якщо будуть забезпечені наступні організаційні та психолого-педагогічні умови:

Відповідно до проблеми, мети, об'єкту, предмету і гіпотези дослідження поставлені такі завдання:

1. Обґрунтувати сукупність положень, що визначають теоретичні та концептуальні засади формування соціально-духовних цінностей студентів засобами фізичної культури;

2. Виявити об'єктивні та суб'єктивні фактори, що зумовлюють ефективність процесу формування соціально-духовних цінностей;

3. Визначити основні структурні, змістові та критеріальні характеристики соціально-духовних цінностей особистості студента;

4. Розкрити і обґрунтувати провідні принципи, організаційні та психолого-педагогічні умови, що визначають технологічне забезпечення формування соціально-духовних цінностей особистості студента засобами фізичної культури;

Наукова новизна і практичне значення даної роботи полягає в наступному:

Визначені в ході дослідження основні складові соціально-духовних цінностей студентської молоді, піддаються формуванню засобами фізичної культури (знання, моральність, естетика, здоровий спосіб життя, ставлення до праці та спортивно-оздоровчої діяльності) взаємопов'язані, взаємозумовлені, взаємодоповнюють один одного і характеризуються інтегративною цілісністю їх розвитку.

Отримані результати можуть бути використані в практиці роботи загальноосвітніх шкіл, муніципальних освітніх установ, професійно-технічних училищ, дитячо-юнацьких спортивних шкіл, у процесі підготовки студентів педагогічних вузів і на курсах підвищення кваліфікації вчителів фізичної культури, викладачів, тренерів, педагогів-реабілітологів, учителів валеології та дефектології.

Особистий внесок здобувача полягає у визначенні напрямку, мети, конкретних завдань дослідження, нагромадженні теоретичного та експериментального матеріалу, здійсненні аналізу отриманих даних.

Структура і обсяг роботи. Магістерська дисертація викладена на 80 сторінках машинописного тексту, складається зі вступу, трьох розділів, висновків, список використаних джерел налічує 90 наукових праць.

ВИСНОВКИ

1. Аналіз літературних джерел, що відносяться до філософії, загальної педагогіки, психології, соціології, культурології, дозволив прийти до висновку, що соціально-духовні цінності в структурі особистості майбутнього фахівця є різноманітна багатогранна система утворень у свідомості суспільства та індивіда, в якій відображаються актуальні потреби, інтереси, смаки, культура поведінки, спілкування, комунікації та діяльності, її творча спрямованість і духовні здібності (представляються нами як соціально, так і особистісно вироблена сукупність властивостей і якостей людини сприймати, відчувати, усвідомлювати духовно-культурні цінності суспільства, а також відтворювати і творити їх, втілювати їх у життя і жити з ними).

2. Понятійно-гностичне орієнтування у вивченому феномені соціально-духовних цінностей органічно включається в структуру професійно важливих якостей особистості, в її предметно-когнітивний досвід і стає складовою частиною більш цілісного особистісного досвіду. Таке уявлення вимагає значного коригування сформованих традиційних уявлень про цілі змісту освітнього процесу з фізичної культури.

3. Визначені в ході дослідження основні складові соціально-духовних цінностей студентської молоді, піддаються формуванню засобами фізичної культури (знання, моральність, естетика, здоровий спосіб життя, ставлення до праці та спортивно-оздоровчої діяльності) взаємопов'язані, взаємозумовлені, взаємодоповнюють один одного і характеризуються інтегративною цілісністю їх розвитку.

4. Педагогічна технологія формування соціально-духовних цінностей є технологічною мікроструктурою в макроструктуру формування фізичної культури особистості і представляється нами як функціональна система організаційних способів алгоритмізованого управління навчально-пізнавальною і практичною діяльністю студентів, інструментально забезпечує засобами фізичної культури гуманітарне становлення особистості,

розвиток в її свідомості різноманітної системи соціально -духовних утворень, в яких відображається соціальна та особистісно значуща мотиваційна сфера (знання, моральність, етика поведінки, естетика почуттів і смаків, здоровий спосіб життя, ставлення до праці та спортивної діяльності), інтегрована в світогляд і духовні здібності особистості студента , що представляють собою сукупність її властивостей і якостей сприймати, відчувати, усвідомлювати духовно-культурні цінності суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамова Л. З. К проблеме определения сущности эстетической культуры и противоречий ее формирования /Л. З. Абрамова // Труды Всероссийской научно-практической конференции. – Ч. 2. Образование для XXI века: доступность, эффективность, качество. – М., 2000. – С. 25.
2. Активизация форм и методов развития духовной культуры личности студента // Межвузовский сб. науч. трудов. – Вологда: ГПИ, 1991. – 104 с.
3. Александров С. Э. Гуманистическая сущность социальных функций физической культуры /С. Э. Александров // Физическая культура и здоровый образ жизни. Тезисы II Всесоюзной конференции. – Липецк, 11 октября 1991. – С. 34.
4. Андреев В. И. Интенсификация творческой деятельности студентов /В. И. Андреев и др. – Казань: Изд-во КГУ, 1990. – 137 с.
5. Андреев А. Н. Культурология /А. Н. Андреев. – Минск: Издательство «Дизайн ПРО», 1988. – 160 с.
6. Анисимов С. Ф. Духовные ценности: производство и потребление /С. Ф. Анисимов. – М.: Мысль, 1988. – 255 с.
7. Артюхова И. С. Ценности и воспитание /И. С. Артюхова // Педагогика. – 1999. – № 4. – С. 117–120.
8. Асмолов А. Г. Психология личности: Учеб. /А. Г. Асмолов. – М.: Изд-во МГУ, 1990. – 367 с.
9. Ахвердова О. А. Многовекторный анализ таксикоманий, наркоманий и наркотизма у подростков /О. А. Ахвердова, И. В. Боев // Здоровьесберегающие технологии в системе общего образования Ставропольского края /Под. ред. Г. М. Соловьева. – Ставрополь: Сервисшкола, 2003. – С. 229–258.

10. Ахвердова О. А. К исследованию феномена «Культура здоровья» в области профессионального физкультурного образования /О. А. Ахвердова, В. А. Магин //Проблемы здоровья человека. Развитие физической культуры и спорта в современных условиях: Сборник научных трудов по материалам Межрегиональной научно-практической конференции. – Ставрополь: Издательство СГУ, 2002. – С. 614.
11. Бабанский Ю. К. Оптимизация педагогического процесса /Ю. К. Бабанский, М. М. Поташник. – Киев: Пед. школа, 1983. – 287 с.
12. Бальсевич В. К. Онтокинезиология человека /В. К. Бальсевич. – М.: Издательство «Теория и практика физической культуры». – 2000. – 275 с.
13. Бальсевич В. К. Основные положения концепции интенсивного инновационного преобразования национальной системы физкультурноспортивного воспитания детей, подростков и молодежи /В. К. Бальсевич // Теория и практика физической культуры. – 2002. – № 3. – С. 23.
14. Бальсевич В. К. Концепция информационно образовательной компании по развертыванию национальной системы спортивно ориентированного физического воспитания обучающихся в образовательных школах /В. К. Бальсевич, Л. И. Лубышева // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – 2003. – №1. – С. 12–13.
15. Бальсевич В. К. Спортивно-ориентированное физическое воспитание: образовательный и социальный аспекты /В. К. Бальсевич, Л. И. Лубышева // Теория и практика физической культуры. – 2003. – № 5. – С. 19-22.
16. Бачинин В. А. Духовная культура личности /В. А. Бачинин //Философские очерки. – М.: Политиздат, 1986. – 111 с.

- 17.Белкин А. С. Основы возрастной педагогики: Учебное пособие /А. С. Белкин. – М.: Академия, 2000.
- 18.Беляев В. И. Современные подходы в истории о педагогических исследованиях /В. И. Беляев // Педагогика. – 1999. – № 6. – С. 10.
- 19.Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии /В. П. Беспалько. – М.: Педагогика, 1989 – 192 с.
- 20.Бестужева Л. И. К школе 21 века. Размышления социолога /Л. И. Бестужева. – М.: Педагогика, 1988. – 255 с.
- 21.Бобрышов С. В. Духовно-нравственная культура личности в системе координат личностного развития /С. В. Бобрышов //Сборник межрегиональной научнопрактической конференции «Здоровый город: план действий сегодня. Партнерство бизнеса, личности и власти». – Ставрополь, 2004. – С. 245–247.
- 22.Бондаревская Е. В. Теория и практика личностноориентированного образования /Е. В. Бондаревская. – Ростов-на-Дону. – 2000. – 352 с.
- 23.Бондаревская Е. В. Педагогика: личность в гуманистических теориях и системах воспитания: Учебное пособие /Е. В. Бондаревская, С. В. Кульневич. – Ростов-на-Дону: Учитель. – 1999. – 192 с.
- 24.Буров А. И. Эстетика: проблемы и споры /А. И. Буров. – М.: Искусство, 1975. – С. 110.
- 25.Быховская И. М. Человеческая телесность в социокультурном измерении: традиции и современность /И. М. Быховская. – М.: РИО ГЦОЛИФК, 1993. – 168 с.
- 26.Верб М. А. Педагогические основы формирования эстетической культуры старших школьников: Учебное пособие для студентов педагогических институтов /М. А. Верб. – Л.: ЛГПИ им. А.И. Герцена, 1980. – С. 15.
- 27.Виленский М. Я. Физическая культура в научной организации процесса обучения в высшей школе /М. Я. Виленский. – М.: МГПИ, 1982. – 156 с.

28. Виленский М. Я. Гуманитарные основы проектирования и конструирования содержания образования по физической культуре в вузе /М. Я. Виленский, В. В. Черняев // Дополнительное образование. – 2004. – № 8. – С. 19–24.
29. Виленский М. Я. Оценка гуманитарной ценности содержания образования по физической культуре в вузе /М. Я. Виленский, В. В. Черняев // Физическая культура: Воспитание, образование, тренировка. – 2004. – №3. – С. 26.
30. Вилюнас В. К. Психология эмоциональных явлений /В. К. Вилюнас. – М., 1976. – 142 с.
31. Воропай О. Звичаї нашого народу: Етнографічний нарис /О. Воропай. – К.: Оберіг, 1993. – 590 с.
32. Волков Г. Н. Педагогика жизни /Г. Н. Волков. – Чебоксары: Чувашское книжное издательство, 1989.
33. Горовая В. И. Высшее педагогическое образование: проблемы и перспективы /В. И. Горовая. – Ставрополь, 1995. – 160 с.
34. Гуров В. Н. Социальная работа образовательного учреждения с семьей / В. Н. Гуров. – Ставрополь, 2002. – 300 с.
35. Давыдов В. В. Теория развивающего обучения /В. В. Давыдов // Философско-психологические проблемы развития образования. – М., 1994. – С. 33.
36. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник /І. М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – С. 249.
37. Долецкий С. Я. Все начинается с детства /С. Я. Долецкий. – М., 1983. – 208 с.
38. Дуркин П. К., Лебедева М. П. Личная физическая культура студента, физическая культура общества и теория культуры /П. К. Дуркин, М. П. Лебедева //Материалы международной конференции. – Часть 2. – М.: Издво МГУ, 2000. – С. 45.

39. Джон Д'юї. Досвід і освіта /Джон Д'юї /Перекл. з англ. М. Василечко.
– Львів: Кальварія, 2003. – 84 с.
40. Ерин В. В. Творческая направленность личности руководителя как условие инновационного подхода к организации образовательного процесса в профессиональном колледже: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.04 /В. В. Ерин. – Ставрополь. – 2004. – 25 с.
41. Ерошенко Н. Н. Проблема адекватности применения методов психологического консультирования и психологической коррекции подростков с циклоидным психотипом: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. психол. наук: спец. 19.00.01 /Н. Н. Ерошенко. – Ставрополь, 2002. – 18 с.
42. Запесоцкий А. С. Образование: философия, культурология, политика /А. С. Запесоцкий. – М.: Наука, 2002. – 456 с.
43. Зимняя И. А. Педагогическая психология /И. А. Зимняя. – М.: Логос, 2000. – 384 с.
44. Знаменская С. В. Педагогические условия формирования коммуникативной культуры студентов в процессе профессиональной подготовки в вузе: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.04 /С. В. Знаменская. – Ставрополь, 2004. – 22 с.
45. Коган Л. Н. Цель и смысл жизни /Л. Н. Коган. – М.: Мысль, 1984. – 251 с.
46. Коджаспирова Г. М. Педагогический словарь: для студентов высших и средних педагогических учебных заведений /Г. М. Коджаспирова, А. Ю. Коджаспиров. – М.: Академия, 2000. – 176 с.
47. Козловская Н. В. Влияние возрастных, гендерных и личностных особенностей на представления об агрессивном человеке: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. психол. наук: спец. 19.00.01 /Н. В. Козловская. – Ставрополь, 2002. – 22 с.

48. Концепция развития физической культуры и спорта в Российской Федерации на период до 2005 года //Теория и практика физической культуры. – 2001. – №4. – С. 28.
49. Костенко Л. А. К пониманию педагогического смысла духовности /Л. А. Костенко //Сборник межрегиональной научно-практической конференции «Здоровый город: план действий сегодня. Партнерство бизнеса, личности и власти». – Ставрополь, 2004. – С. 243–245.
50. Костенко М. А. Педагогічні умови професійно-творчого саморозвитку майбутніх вчителів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 /М. А. Костенко. – Харківський педагогічний університет імені Г.Сковороди. – Харків, 2004. – 20 с.
51. Круглова Л. К. Основы культурологи /Л. К. Круглова. – СПб.: СПГУВК, 1995. – 393 с.
52. Кульневич С. В. Педагогика личности от концепций до технологий: учеб. практич. пособие для учителей и классных руководителей, студентов, магистрантов и аспирантов пед. учеб. заведений, слушателей ИПК /С. В. Кульневич. – Ростов-на-Дону: Творческий центр «Учитель», 2001. – 160 с.
53. Крылова Н. Б. Формирование культуры будущего специалиста /Н. Б. Крылова. – М.: Высшая школа, 1990. – 140 с.
54. Лубышева Л. И. Научное обоснование инновационных преобразований в сфере физической культуры и спорта /Л. И. Лубышева // Теория и практика физической культуры. – 2001. – № 1. – С. 8.
55. Лукьяненко В. П. Современное состояние и концепция развития общего среднего физкультурного образования /В. П. Лукьяненко. — Ставрополь: Изд-во СГУ, 2002. – 312 с.
56. Лукьяненко В. П. Физическая культура: Основы знаний: Учебное пособие /В. П. Лукьяненко. – Ставрополь: Изд-во СГУ, 2001. – 224 с.
57. Мелосік З. Педагогіка постмодерну /З. Мелосік // Шлях освіти. – 2004. – № 4. – С. 11–16.

58. Мицкан Б. М. Туристично–рекреаційні ресурси Прикарпаття /Б. М. Мицкан, Т. Маланюк, П. Горішевський // Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні: Зб. наук. праць. – Рівне, 2006. – Випуск IV. – С. 364-374.
59. Никитина Н. Н. Развитие ценностного сознания учителя /Н. Н. Никитина // Педагогика. – 2000. – № 6. – С. 65–70.
60. Николаев Ю. М. Интегративная сущность физической культуры отражение понимания человека как целостности /Ю. М. Николаев //Актуальные проблемы теории и практики физической культуры. – СПб., 2002. – С. 76–84.
61. Николаев Ю. М. К проблеме развития физической культуры /Ю. М. Николаев // Теория и практика физической культуры. – 2001. – №8. – С. 210.
62. Педагогические технологии: Учебное пособие для студентов педагогических специальностей / Под общей ред. В. С. Кукушина. – Серия «Педагогическое образование». – Издательский центр «Март», 2002. – 320 с.
63. Педагогический энциклопедический словарь /Гл. ред. Б. М. Бим-Бад. – М.: Большая энциклопедия, 2002. – 528 с.
64. Попков В. А., Коржуев А. В. Теория и практика высшего профессионального образования: Учеб. пособие для системы дополнительного педагогического образования /В. А. Попков, А. В. Коржуев. – М.: Академический Проект, 2004. – 428 с.
65. Презлята Г. В. Народні рухливі ігри та забави. Навчальний посібник /Г. В. Презлята. – Київ: Науковометодичний центр МОН України, 2008. – 202 с.
66. Прикарпаття – край туризму [Б. М. Мицкан, П. Мелень, Т. Маланюк, К. Ободинський]. – Київ, 2009. – 320 с.

67. Психология и педагогика. Уч. пособие /Под ред. А. А. Бодалева, В. И. Жукова, В. А. Сластенина. – М.: Издво Института психотерапии, 2002. – 585 с.
68. Психология. Педагогика: Уч.метод. пособие /С. Г. Корлякова. – Ставрополь: Изд-во СГУ, 2002. – 200 с.
69. Психология здоровья: Учебник для вузов /Под. ред. Г. С. Никифорова. – Пб.: Питер, 2003. – 607 с.
70. Родиченко В. С. Фэйр Плэй в спорте и повседневной жизни: императив или утопия? /В. С. Родиченко // Теория и практика физической культуры. – 2003. – №11. – С. 24.
71. Рыбкина Т. В. //Сб. материалов Международной научно-практической конф. /Под ред. Б. А. Кабаргина, Ю. И. Евсеева. – Ростов н/Д, 2002. – С. 133–135.
72. Сафарова Т. Е. Содержание и организация обучения как средство профессиональной адаптации студентов колледжа: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.04 /Т. Е. Сафарова. – Ставрополь, 2001. – 22 с.
73. Сериков В. В. Личностно ориентированное образование: феномен, концепция, технологии: монография /В. В. Сериков, В. И. Данильчук, В. В. Анисимова. – Волгоград: Перемена, 2000. – 148 с.
74. Сластёнин В. А. Педагогика: инновационная деятельность: монография /В. А. Сластёнин, С. С. Подымова. – М.: МГПУ, 1997. – 321 с.
75. Соловьев Г. М. Физическая культура в образовательном процессе вуза: Учебнометодическое пособие / Под ред. М. Я. Виленского. – Ставрополь: Изд-во СГУ, 2002. – 237 с.
76. Столяров В. И. Концепция спартианского движения /В. И. Столяров // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – 2001. – № 1. – С. 46.

- 77.Сухомлинский В. А. Духовный мир школьника (подросткового и юношеского возраста) /В. А. Сухомлинский. – М.: Учпедгиз, 1961. – 223 с.
- 78.Талызина Н. Ф. Педагогическая психология: Учебник для студентов /Н. Ф. Талызина. – М.: Академия, 2001. –288 с.
- 79.Теория и методика физической культуры: Учебник / Под ред. проф. Ю. Ф. Курамшина. – М.: Советский спорт, 2003. – 464 с.
- 80.Философия культуры /А. А. Мигولاتьев //Социально гуманитарные знания. – 2002. – № 5. – С. 86–100.
- 81.Философия: Учебник / Под ред. проф. Лавриненко. – 2е изд., испр. и доп. – М.: Юристь, 2001. – 520 с.
- 82.Шумакова Н. Ю. Педагогические технологии в системе подготовки специалиста по физической культуре /Н. Ю. Шумакова. – Ставрополь: Изд-во СГУ, 2004. – 106 с.
- 83.Шиян Б. М. Система експрес-оцінки фізичного стану та диференційовані програми оздоровчого спрямування для студентської молоді /Б. М. Шиян, О. В. Дроздов // Фізична культура, спорт та здоров'я нації. – Ч. I. – Київ-Вінниця. – 1998. – С. 122–125.
- 84.Шиян Б. М., Папуша В. Г. Теорія фізичного виховання /Б. М. Шиян, В. Г. Папуша. – Тернопіль: Збруч, 2000. – 183 с.
- 85.Ягупов В. В. Педагогіка. Навч. посібник /В. В. Ягупов. – К.: Либідь, 2002. – 560 с.
- 86.Adler A. The individual psychology of Alfred Adler: A systematic sentation of selections from his writings /A. Adler. – H. L. & R. R. Ansbacher (Eds.). New rk: Basic Books, 1956. – p. 356.
- 87.Allport G. W. Pattern and growth in personality /G. W. Allport. – New York: Holt, nehart and Winston, 1961.
- 88.Johncock C. The development of fitness programs at reynella east h school /C. Johncock // Achper national journal. – 1998. – №120. – P. 31–34.

89. La technologie de l'enseignement (conception et mise en oeuvre de temps d'apprentissage). – Paris, OCDE, 1971.
90. Taba H. Curriculum development: theory and practice /H. Taba // Under the general editorship of B. Spalding N.V. – Burlingame, 1962. – p. 34.